

รายวิชา ศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๒๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

เรื่องร้องเล่นเพลงในท้องถิ่น

ครูผู้สอน ครูจันทิมา อนุกุล

เรื่อง

ร้องเล่นเพลงในท้องถิ่น

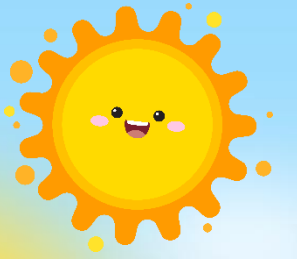

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของเพลงพื้นบ้าน
๒. ปฏิบัติการร้องเพลงพื้นบ้านแบบง่าย ๆ
๓. เห็นคุณค่าและชื่นชมบทเพลงพื้นบ้านของไทย

เพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน เป็นบทเพลงท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของคนในท้องถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ภาค ดังนี้

เพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

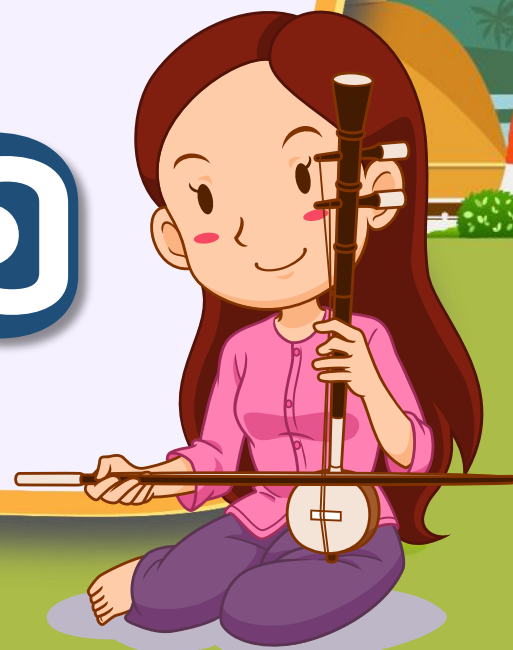
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคใต้

เพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

ชีวิตของผู้คนในภาคเหนือ หรือชาวล้านนา
ผูกพันอยู่กับเสียงเพลงตลอดเวลาตั้งแต่ในวัยเด็ก
จนถึงวัยชรา คิดคำร้องขึ้นด้วยปฏิภาณไหวพริบ
จดจำสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ
เพลงพื้นบ้านภาคเหนือที่ยังเป็นที่รู้จัก
และยังมีการร้องเล่นกันอยู่บางแห่งจนถึงปัจจุบัน

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงซอ

เพลงจ้อย

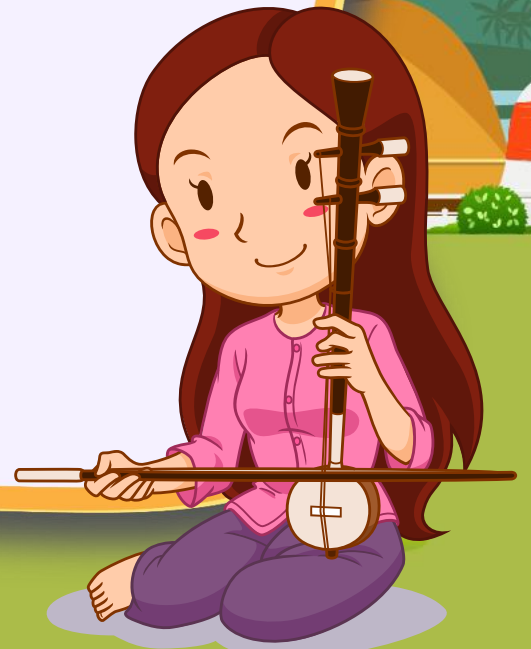
เพลงคำว

เพลงกล่อมเด็ก

ตัวอย่างเพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

เพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านเกิดจากชาวบ้านเป็นผู้สร้างบทเพลง
และสืบทอดกันมาแบบปากต่อปากโดยการจดจำบทเพลง
เป็นคำร้องง่าย ๆ ที่เป็นเรื่องราวใกล้ตัวในท้องถิ่นนั้น ๆ
จึงทำให้เพลงพื้นบ้านเป็นสมบัติอันมีค่า
ที่บรรพบุรุษสั่งสมเพื่อเป็นมรดกที่ลูกหลานไทยต้องดูแล

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงลำตัด

เพลงอีแซว

เพลงฉ่อย

เพลงพวงมาลัย

เพลงเกี่ยวข้าว

เพลงพื้นบ้าน

ภาคอีสาน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสานเป็นแหล่งรวมกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน
ถึง ๓ กลุ่ม จึงมีเพลงพื้นบ้านแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

- เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว
- เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย (กูย)
- เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

หมอลำ

เซิ้ง , ลำเซิ้ง

เพลงโคราช

เพลงพื้นบ้าน

ภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันในกลุ่มชาวไทยมุสลิม

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มไทยพุทธ

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในโอกาส เทศกาลเพลง

พื้นบ้านที่เล่นได้ทุกโอกาส และเพลงกล่อมเด็ก

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทยมุสลิม

ได้แก่ เพลงตันหยง ลีเกฮูลู

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทยพุทธ

ได้แก่ เพลงกล่อมนาค เพลงเรือ เพลงนาสวดมาลัย

ตัวอย่าง เพลงพื้นบ้าน

เพลงฉ่อย

เพลงฉ่อย มีชื่อเรียกอีกชื่อว่า เพลงไอ้เป่
เนื่องจากพ่อเพลงฉ่อย ยุคแรกชื่อ ตาเป่ มี
ยายมา เป็นภรรยา เริ่มแรกเพลงฉ่อย หรือ เพลงเป่
เป็นที่นิยมในแถบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
และจังหวัดใกล้เคียง ประมาณก่อนยุค พ.ศ. ๒๔๓๗ เป็นต้นมา

วิธีเล่นเพลงฉ่อย

ผู้แสดงประกอบด้วย ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
ฝ่ายละประมาณ ๒-๓ คน ในขณะที่พ่อเพลง
แม่เพลงร้องโต้ตอบกัน ผู้เล่นคนอื่นๆ จะทำหน้าที่เป็นลูกคู่
เนื้อหาที่ร้องส่วนใหญ่มีทั้งเรื่อง
ทางโลก ทางธรรม ซึ่งผู้ และมักจะมีถ้อยคำ

เอกลักษณ์เพลงฉ่อย

- การขึ้นเพลงทั่วไป ฉัดชำฉัดชา ฉัดชำฉัดฉ่า เอ็งเอ็งเออฉะเอ็งเอ้ย
- ทางจังหวัดอุทัยธานี - จังหวัดนครสวรรค์ รับเพลงว่า เอ้ชา เอชา เอ้ชา
ชาฉ่าชา
- การแสดงสดสามน้ำ ขึ้นว่า เอ้อ เอ็งเออ เอ็งเออ เออเอ้อเออเหอ
เอ้อเออ เอ็งเงย ฉัดชำฉัดชา ฉัดชำฉัดฉ่า เอ็งเอ็งเออฉะเอ็งเอ้ย
- ส่วนทางราชบุรี รับว่า เอ้ชา เอชา ชาชาฉ่าชา หนอยแม่

ร้องเล่น เพลงฉ่อย

กิจกรรม บทเพลงในท้องถิ่น

กิจกรรมของปลายทางในวันนี้

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความ
เหมาะสม จากนั้นฝึกปฏิบัติ
ร้องเพลงฉ่อย

คำชี้แจงกิจกรรมครู

คุณครูปลายทางดูแลนักเรียน
ปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบ
ความถูกต้อง

ร้องเล่น เพลงฉ่อย

สรุป

บทเรียน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

นาฏยศัพท์ และภาษาท่า

บอกความหมาย

